

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Газета 1986 йил 1 июлдан
чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-
сиёсий газетаси

№ 18 (8.908)

1997 йил

12 февраль, chorshanba

Сотувда эркин нархда

Тошкент метроси қурилишида

СОПОПЛАРДАГИ РАМЗЛАР

Бу йил Тошкент метрополитени ўзининг йигирма йиллигини нишонлайди. Шу боисдан ҳам ер ости қасрида меҳнат қилаётган фидойилар ўзларининг бу байрамларини катта ютуқлар, зафарлар ва йўловчиларга хизмат маданиятини ошириш билан қўтиб олиш ниятидадирлар.

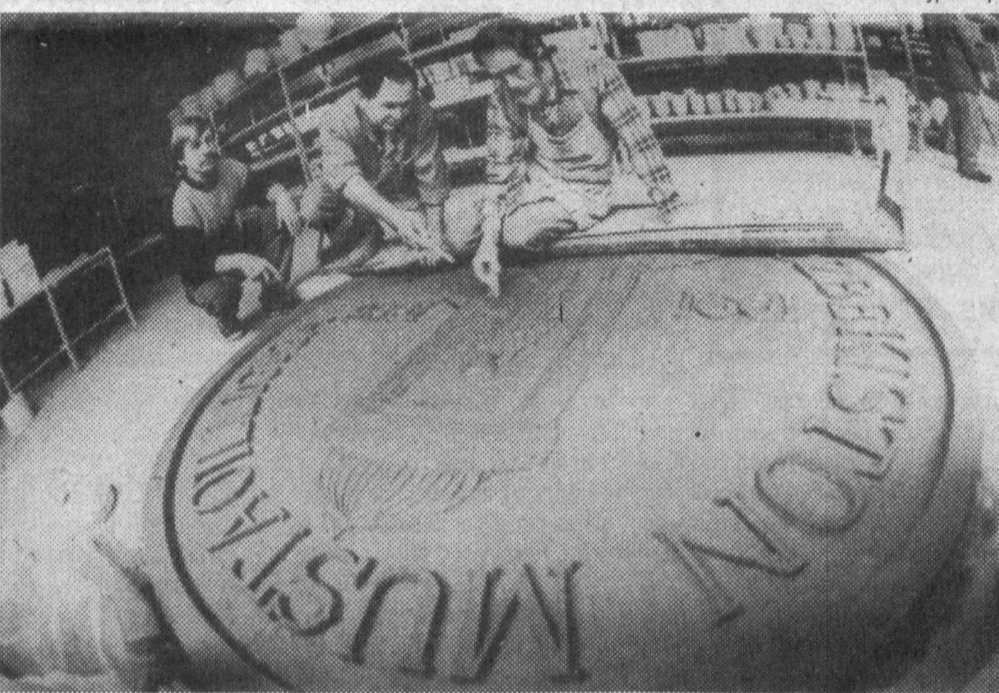
Бунёдкорлар эса лойиҳадаги ва қурилаётган янги метро йўналишларини ўзига хос бир тарзда жило бериб, фойдаланишга хозирланишмоқда. Айрим бекатларда безаш ишлари ҳам олиб борилаётган. Уни Ўзбекистон Рассомлар уюшмасига қарашли таҳриб-иждоий комбинати мутахассислари ўз зиммаларига олиб сополдан керакли маҳсулотлар тайёрлаб, метронинг деворларида ишлов беришмоқда.

— Комбинатимизда асосан сопол буюмлар, рўзгорбидишлар, турли хил панноларни сополга кайта тушириш ишларини амалга оширамиз, — дейди бош рассом Рифкат Мухаммаджонов. — Айни кунларда «Лохути» ва «Бодомзор» метро бекатлари учун манзарали қўриқчиларни сополдан тайёрлашмоқда. Шунингдек шу бекатларнинг таъқи қўриқчиларни сополдан танга рамзи ҳам катта ҳаҳда сополдан ишланапти. Унга мустақилли-

гимизнинг беш йиллиги арафасида қўл урилганлиги боисдан бўртиб чиққан «1991-1996» рамплари ёзилган. Тайёрланаётган маҳсулотлар ўз ўрнини эгаллагандан сўнг янада жозибали ва қўркам бўлиб қўрилади.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.
СУРАТЛАРДА: бош рассом Рифкат Мухаммаджонов катта рассом Абдулжалил Қаюмов билан янги тайёрланган маҳсулотларни кўздан кечиришмоқда; сопол танга рамзининг муаллифлари Еркин Абдукаримжонов, Сергей Иванов ва Виктор Малаховлар иш устида.

Рашид Галиев олган суратлар.

Санъат сехри

ИЖОД САРҲИСОБИ

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари ва зирлиги ва Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси томонидан Тошкент давлат санъат музейида Ўзбекистон халқ рассоми Жавлон Умарбековнинг Республика «Камолот», «Наврўз» жамғармалари, оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўлаб-қуватлаш ижтимоий-сиёсий фонди, Ўзбекистон-Британия «Растр» қўшма корхонаси ҳомийлигида юбилей кўргазмаси очилди. Кўргазманинг очи-лишида шаҳар жамоатчилиги вакиллари, олимлар, санъат арбоблари ва бошқа турли касб ва миллат вакиллари, хорижий меҳмонлар иштирок этдилар.

Кўргазмалар залларида рассомнинг 30 йил да-вомидида тасвирий санъатнинг турли жанрлари бўйича ва унинг ривожидидаги турли ғоғоналаридаги асар-ларидан 160 га яқини ўрин олган бўлиб, улар та-биятнинг ҳар хил даврларидаги манзаралари, на-турмортлар, очик осмон тағидидаги музейга айланиб

бораётган шаҳарларнинг айрим қисмларининг қўри-нишлари, халқ анъаналари, тарихий, фалсафий ва бошқа қатор мавзулардаги асарлардир.

Кўргазма залларида «Тафаккурли инсон», «Менинг ёруғ Сурхондарём», «Ой натурморти», «Е-ти иқлим султони», «Соҳибқирон Амир Темури», «За-ҳриддин Мухаммад Бобур» каби асарлар ўрин ол-ган. Муаллиф ўз асарларида инсонларнинг руҳий хо-латига эътибор қаратади, туйғулар ва мулоҳазалар санъаткори эканлигини намоён қилади.

Мусавирнинг ижод йўлига бағишланиб нашрдан чиққан каталог ва кўргазмалардаги экспонатлар, рас-сом катта иждоий йўлни босиб ўтганлигини, миллий маданиятимизнинг ривожидида унинг ҳам ўз ҳиссаси бор эканлигини, кўргазманинг очирилишидаги маъ-рузаларда яна бир бор таъкидлангандек миллий руҳ-даги мусавирлигини кўрсатиб турибди.

Хусан НАЗАРОВ.

Ҳаракат хавфсизлиги йўлида

«ДИҚҚАТ, ПИЁДА!»

Кеча шу номда шахримизда пийдалар ўр-тасида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъмин-лаш мақсадида қаратилган ДАН бошқарма-сининг махсус тадбири бошланди.

— «Диққат, пийда!» тадбири бежиз ташкил этил-мапти, — дейди биз билан суҳбатда Тошкент ша-ҳар ДАН бошқармаси бошлиғи, милиция подпол-ковниги М. Х. Юсупов. — Зеро, статистик маълум-отларга назар ташласак, йўл-транспорт ҳодиса-ларининг 70 фоиздан кўпроги пийдалар иштиро-кида рўй бераётганлигининг ғувоҳи бўламиз. Бу-нинг натижасида қўччилик пийдалар оғир жаро-ҳат оладилар, айрим ҳолларда бахтсиз ҳодиса ўлим билан тугайди. Шу сабабдан ДАН хизмати ходим-

лари махсус профилактик тадбир ишлаб чиқишган бўлиб, у «Диққат, пийда!» тадбири билан бирга С. Раҳимов туманида ўтказилди. Пийда тадбири мўл-жаллангандек, фақат 10 кунгига ўтказилмасдан у ўқув йилининг охирига қадар давом этади. Биноба-рин, профилактик тадбирларнинг асосан туман мак-табларида ўтказилиши режаланган.

Йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш ва йўл ҳаракати хавфсизлиги даражасини кўтариш мақ-садида ҳамшаҳарларимиз ва пойтахт меҳмонлари йўл ҳаракати қондаларига қатъий риоя қилиш ва «Диққат, пийда!» тадбирини ўтказишда фаол қатнашсалар айни мuddо бўлади.

Ўз мухбиримиз.

«АГАМА»НИНГ БЕЖИРИМ ПИБОСЛАРИ

«Агама» қўшма корхонаси тамғаси билан чиқарилаётган уст-ки трикотаж кийимларининг бежиримлиги ва сифатличилиги-дан жуда қўллаб ҳаридорлар мамнун бўлишмоқда.

Қўшма корхонанинг Тошкент-даги «Агама» фабрикасида 30 та машина фаолият кўрсатади. Улар ёрдамида эркак ва аёллар кий-им-кечаги тўқилади. Машиналар-ни эса битта уста, битта созлов-чи ва учта оператор бошқаради. Ҳар чоракда фабрика модельер-лари 20 тага яқин моделларни ишлаб чиқаради. Айни вақтда уларнинг ҳисобидида 250 та модель мавжуд. Яратилаётган барча мо-деллар қўшма корхонанинг ба-дий кенгаши ялпи мажлисида тасдиқланади.

Жаҳон трикотажчилигида икки тур мавжуд. Биринчиси, Сканди-навия тури бўлиб, у оғир тўқима буюмлардир, иккинчиси эса Ита-лия йўналиши бўлиб, унда енгил трикотаж асосий ўринни тутди. Пойтахтимиз трикотажчилари Ита-лия йўналишини мақул қўриб, шу йўналишда меҳнат қилишмоқда.

«Агама» тўқувчилари моддалар тараққиёти йўлида кенг изланиш-лар олиб боришмоқда. Шу боис-дан ҳам Миландаги Умумжаҳон кўр-газмаси, сўнг Париж ярмаркасида ҳам иштирок этишга мушарраф бў-лишди. Ана шу ярмаркада канада-ликлар ва австралияликлар юқори баҳо беришиб, ағамалиқлар таҳри-басига қизиқдилар. Чунки намоён э-тилган маҳсулотлар тўқалонли ра-қобатбардош маҳсулотлар бўлган.

Бугунги кунда «Агама» қўшма корхонасининг 70 фоиз маҳсулоти четга чиқарилмоқда. Унинг асосий қисми Россияга жўнатилади. Рос-сиядан олинган ҳақ-ҳисоб қисмлар, жиҳоз ва бутлаш қисмлари жўна-тилаётган маҳсулотлар эвазига кел-тирилмоқда.

Корхонадагилар учта қондаги рию эгган ҳолда иш туттишди: ў-ларни хомчўлаб кўрган лойиҳалар бўйича ишлайдилар; асосий мезон-ни ўз фойдалари деб тушунадилар; улар омадини эмас, муваффақият-ни режалаштирган ҳолда иш юритади-лар.

Шундай қилиб 1990 йилда ўз фаолиятини бошлаган «Агама» қўшма корхонаси бугунги кунда энг сифатли ва харидорлар уст-ки три-котаж кийимлари ишлаб чиқара-диган, хориқликлар эътиборини қозонган корхоналар қаторидан ўрин олди. Унинг ҳомийси Навоий кон металлургия комбинати, «На-воийазот» ишлаб чиқариш бир-лашмаси, Зарафшон қурилиш бошқармаси ва Россия жун мар-казий илмий тадқиқот институти-дир. Айни вақтда Тошкент, Крас-ногорск, Навоий, Учкудук, Нуро-бод, Зафаробод ва Томдида кор-хоналари мавжуд. Уларнинг бар-часидан Япониянинг «Шима-Сей-ка», Швейцариянинг «Пасас» да-стгоҳлари ўрин олган. Францияни-н «Клейнер ИНА» фирмаси ўзи-нинг технологик маслаҳатлари ва ёрдамларини кўрсатади. Замона-вий технология ва фойдали мас-лаҳатлар учун ҳомийлар, айниқса Навоий кон-металлургия комбина-ти ҳар қандай ҳаракатни ўз зими-масига олган ҳолда иш юритмоқ-да.

Гулбаҳор МҲМИНОВА.

Шаҳар назорат инспекциясида

КРЕДИТЛАРДАН ҚАНДАЙ ФОЙДАЛАНИЛАПТИ?

Тошкент шаҳар ҳокимлиги-да шаҳар назорат инспекция-сининг мажлиси бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон Республика-си Президентининг хусусий тад-биркорлик ва кичик бизнесни қўл-лаб-қуватлаш масалалари бўй-ича фармонлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг шу ҳақдаги қарор-лари ижросини текшириш нати-жалари қўриб чиқилди.

Республика ҳукумати томони-дан қўрилаётган амалий чоралар натижасида шаҳар тадбиркорлик тузилмаларига катта миқдорда моддий ёрдам берилапти. Ва-зирлар Маҳкамасининг 1995 йил 26 июлдаги қарорига мувофиқ «Бизнес-фонд» ва унинг шаҳар бўлими томонидан 76 та тадбир-корлик тузилмасига жами қарийб 350 миллион сўмлик кредит бе-рилган.

Шу билан бир қаторда текши-риш давомида бу масалада жид-дий камчилик ва нуқсонлар аниқ-ланди. Жами 6 миллион 800 минг сўмлик 6 та кредит сугурта кафо-лисиз беририлганлиги маълум бўлди.

«Ўзтадбиркорбанк» томонидан олинган кредитларнинг қўланган мақсадга ишлатилиши ҳамда бух-галтерлик ҳисоби етарлича назо-рат қилинмаётганлиги оқибатида кредитлар ўз вақтида қайтарил-маслик ҳоллари рўй бермоқда. Ва-зирлар Маҳкамасининг Тошкен-да «Мадад» агентлиги ташкил этиш тўғрисидаги қарори бажарилмаган.

Шаҳар ҳокимлиги назорат ин-спекцияси мажлисида аниқланган камчиликларни бартараф этиш, кредитлар ажратилиш амалиёти-ни такомиллаштириш, хусусий тад-биркорлик ва кичик бизнесни қўл-лаб-қуватлаш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди. Ушбу ма-сала юзасидан тегишли қарор қа-бул қилинди.

Текшириш натижаларини муҳо-кама қилишда банк муассасала-ри, ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳ-барлари, туман ҳокимларининг ўринбосарлари — туман назорат инспекциялари бошлиқлари ишти-рок этдилар.

Мажлисини шаҳар ҳокимининг ўринбосари, назорат инспекцияси-нинг раҳбари Бадриддин Камолов олиб борди.

Мустақиллик мевалари

МИСР ВА ИСРОИЛДА ЎҚИШАДИ

Тошкент архитектура-ку-рилиш институти ректори, профессор Б. Асқаров ва ўқув ишлари бўйича ректор ўрин-босари Х. Акрамовлар ўзаро таҳриб-иждоий ва ҳам-корлик алоқаларини ўрнатилиш мақсадида Миср Араб Рес-публикаси ва Исроил давлат-ларида хизмат сафарига бў-либ қайтишди.

Ушбу мамлакатларда улар ар-хитектура-қурилиш соҳасидаги олий ўқув юртралида бўлиб хо-риқликларнинг ўқув дастурлари, иш таҳриблари билан яқиндан танишишди. Ўз навбатида Тош-кент архитектура-қурилиш инсти-тутини таҳриб-иждоий ва ҳам-корлик алоқаларини ўрнатилиш мақсадида Миср Араб Рес-публикаси ва Исроил давлат-ларида хизмат сафарига бў-либ қайтишди.

Сафар самарали ўтиб, Миср ва Исроилдаги олий ўқув юртра-ри билан ўқувчилар, талабалар-ни ўзаро алмаштириш, янги таҳри-балар билан ўртоқлашишга кели-шиб олинди. Ҳозир шартнома асосида санат-фукор қурилиш, қурилиш муҳандислари факульте-тида Миср ва Исроиллик талаба-ларнинг катта гуруҳи таълим ол-моқда. Яқин фурсатда Ўзбеки-стонлик иккитроқи талабаларни Миср ва Исроилга жўнатиш та-дирити қўрилмоқда.

Нигора ҚУЛМОВА.

Муносабат

МУНОСИБ НОМ — ҲУСН

Футбол бўйича Ўзбекистон олий лигасининг вакили, пойтахтимиз «Трактор» жамоаси ҳозир Малайзияда. Фут-болчиларимиз бир ҳафтадан буюн ушбу мамлакат майдон-ларида янги мавсумга тайёргарлик ўқув-машқларини ўт-казмоқдалар.

Жамоа мураббийларидан би-ри, баъзи сабабларга қўра Тош-кентда қолган Станислав Стадчик-ка «сим қўқиб», энг аввало «Трак-тор»нинг бугунги юмушлари ҳақи-да сўрадик ва ундан ана шундай хабарни олдиқ. Футболчиларимиз-нинг қайфияти аъло даражада, улар маҳаллий жамоа билан бўл-ган дастлабки ўртоқлик учрашу-вида галаба қозонгандлар.

Шундан сўнг биз мақсаднинг инчалоси — ҳозир кўнчилиқни қи-зиқтираётган савол билан мураб-бийга мурожаат этдик. Яъни: мат-буотда республикамиз футбол ко-мандаларининг номланиши хусу-сида танқидий фикрлар билди-риляпти. Бунинг ижобий натижа-си ўлароқ, кўнчилиқ футбол коман-далари бирин-кетин талаффузда жарангдор янграб, муҳлислар қал-бига ўзгача илиқлик бахш этуви-ни миллий номлар билан аталмоқда.

«Трактор»нинг минглаб муҳлисла-ри ўртасида ҳам бугун сеvimли жамоаларининг бўлажақ гўзал но-ми ҳақида қизғин баҳслар бўлмоқ-да. Улар ана шундай хабарни ан-чадан буюн, ҳақли равишда кутяп-тилар...

Ана ҳолос! «Трактор»ни фақат-гина Тошкент трактор ишлаб чи-қариш ҳисдорлик жамаиятининг ко-мандаси, дея «айриш» мумкинми?

Йўқ, албатта. Чунки жамоа пойтахтлик юз мингларча футбол муҳлисларининг фаҳрига айлан-ган. Қолаверса, бошқа вилоятлар-да ҳам, умуман бутун республи-када бўйича бу жамоанинг сам-имий муҳлислари қўллаб топи-лади. Бунга талайгина мисоллар келтириш мумкин.

Тўғри, трактор ишлаб чиқариш ҳисдорлик жамаияти командага ҳар томонлама бекораз ёрдам кўр-сатаётганлиги рост. Бунинг учун ҳисдорлик жамаиятининг раҳбар-ларига футбол муҳлисларининг эъ-тиромини етказиб бериш керак. Шун-и айтиш керакки, «Трактор» номи ўзгартирилган тақдирда ҳам бу ҳурмат-эътиром янада қучайди, лекин асло қамаймайди. Тўғри-да, ҳар бир ҳисдорлик жамаия-ти, корхона ўз футбол командаси-га ўзи ишлаб чиқарувчи маҳсу-лотларга нисбатан бериб ном қў-верса, қулғули бўлмайдики? Та-саввур қилинг-а: масалан, асбоб-созлик корхонасининг командаси — «Асбобсоз», темир-бетон маҳ-сулотлари корхонасиники — «Бе-тончик», лак-бўёқ ишлаб чиқариш ҳисдорлик жамаиятининг коман-даси — «Бўёқчи» (ёки «Эмаль») бўлса...

...Командага қўйилган муносиб ном ҳам кўп нарсани белгилайди: маънавият, онг, гурур, маданият, ватанпарварлик...

Бахтиёр ХАЙДАРОВ.

БУГУНГИ КУН НАҲАС

МАМПАКАТИМИЗДА

● Кеча Россия Бош вазирининг ўринбосари Валерий Се-ров бошчилигидаги ҳукумат делегацияси Тошкентга келди. Ушбу таширф давомида икки мамлакат ўртасида ўзаро ман-фаатли ҳамкорлик ҳамда минтақавий хавфсизлик масалала-ри муҳокама этилиши мўлжалланаяпти.

● Кеча Тошкентда Марказий Осиё ва Кавказорти дав-латлари темир йўл ҳамда Каспий денгизи кемачилиги ту-зилмалари раҳбарлари иштирокида Давлатлараро темир йўл ҳаракатлари жаҳвали ва тарифлари тизими — Трасека му-вофиқлаштирувчи қўмитасининг биринчи учрашуви ўтказил-ди. Унда Трасека лойиҳаси раҳбарлари, Жаҳон банки, Евро-па тикланиш ва тараққиёт банки ҳамда Осиё тараққиёт бан-ки вакиллари ҳам иштирок этдилар.

● Олий Мажлис сўнгги сессиясида биринчи ўқишда қа-бул қилинган «Ахборот олиш қароратлари ва эркинлиги тўғ-рисида»ги қонун лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилинди.

● Хоразмда «Хива-2500» жамғармасига маблаг тўплаш мақсадида ҳафтар ўтказилди. Унинг давомида бу жамғарма-га 220 минг сўмлик пул ўтказилиши билан бир қаторда кенг қўллаш оёдончилиги ишлари ҳам бажарилди.

● Андижон вилоятининг Булоқбоши туманида истиқомат қилувчи, бир умр темирйўлда меҳнат қилган Абдулжалил Ша-рипов ўз маблаглари ҳисобига 260 ўқувчиға мўлжалланган 11 синф хонали мактаб қуриб берди.

● Фарғона вилояти ҳокимлиги қарорига биноан Ўзбеки-стон халқ артисти Тавакқал Қодиров номи хонанда ўқиб қа-молга етган Фарғона санъат билим юртига ҳамда Андижон-Қува йўналишидаги катта қўчага берилди.

● БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси мамлаката-миз ўқувчилари учун «БМТ хабарномаси» халқаро журна-лини чиқара бошлади. Унинг биринчи сониди бу халқаро ҳам-жамаиятнинг ихтисослаштирилган ташкилотлари тўғрисида маълумотлар эълон қилинган.

● Кеча «Маҳалла» ва «Камолот» жамғармалари раҳбар-лари ўзаро ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимни имзола-дилар.

ХАМДУСТЛИКДА

● Кеча Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов Рос-сия Бош вазирини Виктор Черномырдин билан телефон ор-қали мулоқотда бугун эрталаб ака-ука Баҳром ва Рўзвон Са-диқовлар талабалари бажарилиб, Тожикистон жанубий ҳу-дудларидан бирига Афғонистондан бу жангаларнинг 40 нафар қуролдош шериклари келтирилиши ҳамда ҳозир га-ровда ушлаб турилган БМТ, Қизил Хор, Россия оммавий ахборот воситаларининг 14 вакили озод этилиши маълум қилди. Ака-ука Садировлар агар уларнинг ушбу талаби бу-гун маҳаллий вақт билан соат 18 гача бажарилмаса, гаровга олинганларни отиб ташлашлари тўғрисида Тожикистон маъмуриятини огоҳлантирганлар.

● Кеча Беларуссия Президенти Александр Лукашенко унинг Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашуви шу ойнинг иккинчи ярмида Москвада бўлиши тўғрисида баёнот берди. Александр Лукашенко Беларуссия Россия билан фа-қат тенг ҳуқуқлиқ асосида бирлаштириш мумкинлигини ало-ҳида таъкидлади.

● Россия давлат телерадиокорпорацияси раиси, таниқли журналист Эдуард Сагалаев бу компаниянинг айрим ходим-лари уни турли қўнғунбузарликларда айблаганларидан сўнг ихтиёрий равишда истеъфого чиқди. Бу компания раиси этиб унинг ўринбосари, машҳур «Зеркало» (Кўзгу) дастурининг муаллифи Николай Сванидзе тайинланди.

● Россия Президенти Борис Ельцин қўриқчиларининг со-биқ бошлиғи генерал Александр Коржаков Туладан Давлат думаси депутати этиб сайланди. Шу ердан депутатликка ўз номзодини қўйган шахмат ўйинчи жаҳон чемпиони Анато-лий Карпов генералдан бироз камроқ овоз олди.

КОРҲИДА

● НАТОга аъзо 16 мамлакат бу Шимолий Атлантика ҳарбий иттифогини Бош котиби Хавьер Соланага Украина би-лан НАТО ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома имзолаш учун бу давлат раҳбарияти билан музокаралар ўт-казиш ваколатини берди.

● Сербия скупштини — парламенти ўтган йил ноябрь ойида маҳаллий ҳокимият идораларига бўлиб ўтган сайлов-ларда муҳолифатчилар ғолиб чиққанликлари тасдиқлади. Шунга қарамадан Белградда ҳамон кўп минг кишилик на-моийшлар давом этапти. Муҳолифатчилар мамлакат пойтах-тининг яна иккита округида ўз вакиллари галаба қозонган-лигини тан олишни талаб этиптилар.

● Албанияда молиявий идоралар касод бўлганлиги ту-файли пулларидан айрилган аҳолининг норозилиги намоийш-лари бир неча кундан буюн давом этаётганлиги сабабли фавқулодда ҳолат жорий этилди. Маълумки, яқинда на-моийшчиларнинг полициячилар билан тўқнашувида икки киши ҳалок бўлган, 80 дан ортик одам жароҳат олган эди.

● Исроил Урта ер денгизининг Ливан соҳилидан Газо секторига бўлган қисмида 40 та сунъий орол барпо этиш лойиҳасини ишлаб чиқди. Лойиҳага қўра оролар қуруқлик билан кўприк орқали боғланади. 20 минг аҳоли яшаш мўл-жалланаётган ҳар битта бундай сунъий оролни барпо этиш 1 миллиард долларга тушади.

«ОҚШОМ»НИНГ УНТБ СОНИДА:

Мамлакатимиз Президентини Ислам Каримов Ўзбекистон Рес-публикаси Конституциясида баъга қилинганлигини тўрт йилли-ги бағишлаган таътилга бағишлаган сўзасан кўнчилиқ 1997 йили Ислам Каримовлар билан деб ўқиб қилиш ишларини ўртага та-ша-лаш, ҳар барикини жана шу эзу мавзуд рўйида қиқшиш учун қўнчилиқ ҳисса қўлиши бағишлаган эгилар.

Президентимизнинг ана шу тақдирлар мустақил юртимизда истиқомат қилувчи ҳар бир фуқаро қалбиди ҳар олам ақс садо уйғотиб, бинобарин дунёда инсон ҳаёти, унинг шайли, қадр-қимматиға жамаият эътиборини қаратишдан, унинг ҳуқуқлари ва эркинликларини қароратлашдан, дивалат, жамаият ёрдамиға муҳтожадларға мадад беришдан, оналик ва болалиқни муҳтожаз қилишдан, оналик ва оналарнинг дуаларини олишдан ҳам ор-тиқ бахт ва савоб ишлар бўлиши керак! Ҳудди ана шу омиллар Ислам мамлакатлари йилининг асосий мақсадларидир.

Ҳаётимизнинг шу соҳибасидаги мақолалар ана шу мақсадлар ҳақида ҳикоя қилинади.

2-БЕТ

3-БЕТ

4-БЕТ

Инсон ёлғиз ўзи учун яшмайди, инсон учун яшайди. Дунёга бир ў келса ҳам бир ўзи кетолмайди. Ташвишсиз тугилдию эл-юрт гамида, ташвишда яшайди. Ўз бахтини бировларнинг кулгусида, қувончидан топа олган одам қанчалар саодатли!

Қадимдан бир нақл бор: «Ош берсанг сув ичман дер, сув берсанг ош ейман дер», «Бир товукча ҳам дон керак, ҳам сув керак». Биров жидду жаҳд билан бирон юмушни бажарса: «Шундан манфаат кўрса керак-да» деб қўямиз.

Манфаат нима ўзи? Нега 1997 йили Инсон манфаатлари йили деб атадик? Нега бошқача атамдик? Манфаат ҳаммага ҳар қачон зарур! Манфаат — бу одамзот яратган моддий, маънавий неъматлардан баҳраманд бўлиш, ўзига ҳам, ўзига ҳам раво кўриш эмасми?

Дунёда манфаатдор нарсалар кўп: меҳнат билан, ширин сўз билан, қўлаб-қувватлаш билан одамларнинг бир-бировига манфаати тегади.

Ўқувчилик йилларимизда ҳар йили пахта тергани борар эдик. Карвонсаройларга ўхшаган каттақон омборларда, клубларда ётардик. Сал эпикаллик, кўркам жойларда яшаганимизни билмайман. Кўн соғува иккита чўян печкани ўрнатиб, то тонггача ғўзапола қалаб чиқардик. Ўшанда бир гал эшитганман пахта бригадирини:

— Менга сизлар терган пахта керак, сизлар муаллимларингизга керакисизлар.

Демак биз ишчи кучи эканмиз, пахтамиз керак экан-да! Ахир келгуси йил яна пахта теримига чиқамиз-ку! Қадр-қимматимиз нима бўлди? Шаънимиз-чи? Бунга ўшанда ҳеч ким уйламаган...

Дунёда энг ноёб нарса инсоннинг соғлиғи, унинг ҳаёти! Бунга бугунга келиб билиб турибман. Ўшанда орамизда иккита касалга (бронхит бўлиб қолган эди қизлар) бригадир от-арава бериб турмаган. Ўқитувчимиз Турғун ака бирини етаклаб, бирини олиниб ҳужалик марказидаги амбулаторияга олиб борган эди. Ўша бола-

ОЛИЙ МЕЗОН

лар ҳали ҳам нафас сиқадиган касалдан қийналишди. Бутифос ёмон бўлар экан-да...

Асримиз охирида борапти. Келгуси асрга ҳур диёрнинг фарзандлари бўлиб қадам қўймоқдамиз. Бунинг учун Аллоҳга беадда шукроналар айтаман.

Инсон — ҳар нарсадан улғу. Унинг ҳаёти меҳнат билан, ишлаб чиқариш билан ўтади. Инсон меҳнаткаш қадок қўллари билан ноз-неъматлар яратди. У шунга яраша ҳаёт кечирши керакми? Керак. Ораста кийиниши, яхши еб-ичиши, кўнгидагидек уйда яшаши керакми? Керак. Келажакнинг устуни бўлган болаларни, соғлом авлодни камол топтириши керакми? Керак. Қўллар бозор иктисодиёти, унинг ўз қонун-қоидалари бор, тадбиркор бўлмаса, яшашни билмаса нима бўлади, дейиши мумкин. Ахир мамлакатимиздаги буюқ ўзгаришлар нима учун бўляпти? Инсон қадр-қиммати ҳанси ҳанси, унинг ҳаётини яхшилаш учун эмасми?

«Инсон изтироб билан ўйлайдиган нарса бу ўзининг бошқа одамлар билан, миллат билан, Ватан билан, дунё билан, қиёнат билан бирлигини англашидир», деб ёзган эди академик Дмитрий Лихачев. «Мен биронта инсонга заррача наф келтирмас эканман, узок умрни нима қиламан» деган эди Андрей Сахаров. «Гуруллаб бефойда ёнгандан кўра, бир фарингнинг кулбасини шам бўлиб ёритган афзал» деган эди буюк Алишер Навоий.

Инсон ҳаёти — ноёб бойлик дедик. Бу бойлиқни эҳтиёт қилиш ҳаммамизнинг вазифамиз. Бу дегани ҳар биримиз бир-биримизнинг ҳаётимиз учун масъулмиз.

Инсон фаровон умр кечирши, шаън-шавкатини пок сақлаши учун жамиятнинг қадрига етиши керак деб ўйлайман. Дунёда фақат оладиган одам бировнинг қадрига етмайди. Чунки у жон қойтмайди-да. Шу сабаб ноз-неъмат етиштиришда инсофу йимон билан тер туққангина ўзини ҳам, ўзига ҳам қадрлайди.

Озод Ватаннинг ободлиги йўлида меҳнат қилиш насиб этган экан, шу неъматнинг қадрига етайлик! Оламда ҳамма нарса бир-бирига боғлиқ. Меҳнат ҳар қачон, ҳар қандай шароитда инсонни улуглаган. Яъни, унинг рўзгорини бут қилган, шаънига яхши мақтовлар келтирган, қадр-қимматини оширган. Мустақил юртимизда — ҳоҳ деҳқон, ҳоҳ темирчи, ҳоҳ муаллим, ҳоҳ тўқувчи бўлсин — ўз ҳалол меҳнати билан юксак тақдирларга эришган, эл ҳурматида сазовор бўлганларни кўриб, билиб турибмиз, дил-дилдан таҳсинлар айтаёмиз.

Лекин галати тушунчалар ҳам бор: бир ишнинг бошини ушлаб турган одам ишдан кетса ёки пенсияга чиқса унга бўлган муносабатлар кескин ўзгаради. Самимий саломлашувлар, суҳбатлар, чойқўриқлар, мақтовлар барҳам топади. Иккони бўлса у билан рўпара келмасак деймиз. Нега? Манфаати тегмай қолгани учунми? Ахир у бизни деб яшаган эди-ку! Коримизга яраган эди-ку! Қадр-қиммати нима бўлади у кишининг?! Бу қилмишлар ҳар биримизга ёт бўлиши керак!

Табиатнинг энг олий маҳсули бўлган инсон ҳаёти бир лаҳза бўлсин бефойда ўтмаслиги керак. Ватаннинг қадрига етган, унинг шаънини азиз тутган инсон жамиятда ҳаммаша иззатли бўлиб келган.

Президентимизнинг «Савоб ишни ҳар қачон қилиш керак, савоб ишни ҳар қим қилиши керак» деган сўзларини бир лаҳза ҳам унутмайлик. Агар ҳаётимизни мана шу асосда курсак, яшасак, яратсак, иншооллоҳ ўзимизнинг ҳам шаънимиз, қадр-қимматимиз юқори бўлади.

Темур УБАЙДУЛЛО.

— Президентимиз Ислам Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 6-сессиясида сўзлаган маърузасида одамлардаги ўтмишни қўсмаш кайфиятини ўзгариштириш, ҳуқуқий саводхонлиқни ошириш ва жамиятда инсон ҳуқуқларига ҳурмат руҳидаги маънавий муҳитни яратиш зарурлигини алоҳида таъкидлаган эдилар. Президентимизнинг тақлифига кўра, Республика Олий Мажлисида инсон ҳуқуқлари бўйича вакил тайинланиб, фаолият кўрсатмоқда.

Республикамизда ҳуқуқий демократик давлат қуришнинг асослари яратилмоқда. Шу ўринда давлат ҳуқуқий тизимининг халқро меъёрларга мос келиши ва энг асосийси — инсон ҳуқуқларига кенг эътибор қаратилиши кўзда тутилди. Республикамизда Амалдаги қонунчилик мониторингинг институти тўзилиб, у мавжуд ҳуқуқий институтларга узвий қўшимча сифатида ишламоқда. Ўшбу институт тўзилиши ва фаолиятининг нечоғлиқ зарурлигини қўйидаги сабаблар билан изоҳлаш мумкин:

1. Юртимиз мустақилликка эришганидан сўнг Ўзбекистон Конституциясида мустақамланган инсон ҳуқуқларини амалга татбиқ қилиш бўйича зарур шарт-шароитлар босқичма-босқич яратилмоқда. Бу борадаги биринчи босқичда иқтисодий ва маданий ҳуқуқларга эътибор қаратилди. Тадбиркорлик, маҳсулот ишлаб чиқариш, умуман иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқий меъёрлар ҳамда миллий иқтисод мафюрасини яратиш борасидаги ишлар биринчи босқичда муҳим аҳамият касб этди.

Сўнгги йилларда инсон омилига эътибор янада кучайтирилмоқда. Чунки, инсонларнинг Конституцияда белгиланган шахсий, сиёсий ҳуқуқларини юртимизда ҳақон андозаларига мос тарзда амалга ҳорий этиш борасида кенг қўламли ишлар олиб бориляпти.

2. Кейинги беш йил ичида Ўзбекистонда

БАШАР АҲЛИ БИПАН БИРГА

Акмал САИДОВ,
инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий марказининг директори, юридик фанлари доктори, профессор:

инсон ҳуқуқларига оид юздан ортқ қонунлар қабул қилинди. Шу тариқа Республикамизнинг инсон ҳуқуқлари ҳақидаги ўз қонунчилик мажмуаси шаклланди. Айни пайтда Ўзбекистон инсон ҳуқуқларига оид 21 та халқро ша-ртнома ва конвенцияларга аъзо соҳибланди. Масалан, «Инсон ҳуқуқларининг умумжаҳон декларацияси» (10.12.48 йил. БМТ. Нью-Йорк), «Болалар ҳуқуқлари ҳақидаги конвенция» (20.11.89 йил. БМТ. Нью-Йорк), «Фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар бўйича халқро пакт» (16.12.66 йил. БМТ. Нью-Йорк) ва ҳоказолар шулар жумласидандир.

3. Халқро ҳужжатларга аъзолик қўйидаги вазифалар билан боғлиқ:

А. Ўзбекистон Республикасининг миллий қонунлари халқро ҳуқуқий меъёрларга мос бўлиши лозим.

Б. Инсон ҳуқуқлари бўйича республикамиз ҳозирча аъзо бўлмаган элликка яқин халқро ҳужжатлар мавжуд. Уларга қўйилиш учун зарур ҳуқуқий-маънавий шароитларни босқичма-босқич яратиш талаб этилади.

4. Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларига оид бир қанча муаммолар мавжуд. Улардан биттаси — ҳуқуқий билимларнинг етишмаслиги. Бу оддий фуқаролардан тортиб, мансабдор шахсларгача хос бўлган кўринишдир. Эътибор берганимиз, кўпчиликда қонунларимизга ишонч эмас, балки қонундан кўрқув ҳиссини қўзатиш мумкин.

5. Социализмдаги боқимандалик кайфияти таъсирида инсонларда ўз ҳақ-ҳуқуқларини амалга оширишга ишонсизлик пайдо бўлган эди. Бинобарин, ҳозирги пайтда жамият аъзоларининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш — зиммамиздаги энг долзарб вазифалардан бири ҳисобланади.

Юқорида баён этилган сабаблар ҳисобга олинган ҳолда ўтган йилнинг 1 ноябрь кўни Президентимиз Ислам Каримовнинг Фармонида биноан инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази тўзилган эди. Миллий марказнинг асосий вазифаларига жумладан:

— Миллий ҳаракат режасини, шунингдек, Конституция, Қонунлар ва инсон ҳуқуқлари соҳасидаги умумэътироф этилган халқро ҳуқуқ меъёрлари қоидаларини амалга ошириш стратегиясини ишлаб чиқиш;

— Инсон ҳуқуқлари соҳасида Ўзбекистон Республикасининг ҳалқро ва миллий таъкилотлар билан ҳамкорлигини ривожлантириш;

— Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқларига риоя этилиши ва бу ҳуқуқларнинг муҳофаза қилиниши юзасидан миллий маърузалар тайёрлаш ва шу каби кенг қўламли ишлар қилинган. Ўшбу вазифалардан келиб чиқиб, яқин келгусида миллий марказ томонидан ўзбек, рус ва инглиз тилларида «Ўзбекистонда демократиялаш ва инсон ҳуқуқлари» махсус журнални нашр этиш ҳам кўзда тутилган.

Инсон ҳуқуқлари — муқаддас неъматдир. Мустақил юртимиз фуқароларини бу неъматлардан баҳраманд этиш — миллий марказимиз олдиди энг асосий вазифадир.

1997 — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИНИНГ АСОСИЙ МАҚСАДЛАРИ:

«—дунёда энг ноёб бойлик бўлиши инсон ҳаётига, шаънига, қадр-қимматида жамият эътиборини қаратиш;

— инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини кафолатлаш билан бирга, ҳар бир одам ўзининг бор имкониятларини, ақл-заковатини тўла рўёбга чиқариши учун шарт-шароит барпо этиш;

— давлат, жамият ёрдамига муҳтож оила ва одамларга етарли кўмак ва мадад бериш. Бундай муносабат орқали уларни ҳаётда адолат борлигига, бобомиз Амир Темурнинг «Куч—адолатда» деган шиорини асос этиб олган давлатимизнинг қудратига ишончини мустаҳкамлаш;

— оналик ва болаликни муҳофаза қилишдек энг олижаноб бурчимизга эътиборимизни кучайтириш, бунинг учун янги манбалар топиш;

— савобли ишларни давом эттириб, бутун умри ҳалол меҳнатда ўтган нуроний отахонларимизни, мунис онахонларимизни рози қилиш, уларнинг дуоларини олиш бизнинг кундалик бурчимизга айланиши даркор».

(РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА ЯНГИ
ЙИЛ ТАБРИГИДАН)

— Савобли ишларни давом эттириб бутун умрини ҳалол меҳнатда ўтказган қариялар дуосини олиш доимий вазифамиз эканлиги тўғрисида Президентимиз айтиб ўтган эдилар. Эндигина ташкил этилган «Нуроний» жамғармаси ўз олдига ана шундай савобли вазифаларни мақсад қилиб

ни ишлаб чиқишда иштирок этиш ҳамда шунга ўхшаш йўналишлар.

Хозирги кунда шаҳар бўлими ўз йиллик режасига эга ва унда кўрсатилганидек туманларнинг ҳар бирида бўлимлар иши йўлга қўйилди. Уларга ҳисоб рақами очилиб иш хоналари, 3 тадан иш ўрни, телефон, хона жиҳозлари берилган. Маҳаллаларда ҳам ташкилий ишлар 15 февралгача тугаллашни кўзда тутилган. 1997 йилда шаҳар ва туман бўлимларининг асосий вазифаси жамғарманинг моддий негизини ривожлантиришга қаратилди. Бунга эса ишлаб чиқариш қорхоналари очилиш ва борларини ўзаро ҳамкорликка қақариш билан амалга оширамиз. Президентимизнинг «Нуроний» жамғармасини тузиш ҳақидаги Фармонида айтилганидек, «Нуроний»га қарашли барча ишлаб чиқариш қорхоналари даромад солиқларидан озод қилинади. Бу эса ҳужалик ҳисобидидаги жамғармаимизга ҳам маблағ келиб тушушини таъминлайди.

Шаҳримизда биз билан ҳамкорликда ишлайдиган қорхоналар сони шу йилнинг ўзидека 100 тага етказилиши кўзланяпти. Жамғарманинг пул маблағлари ихтиёрий-ўқазилган пул ва хайр-эҳсонлардан, шахсий ишлаб чиқариш, ҳўжалик, ноширлик ҳамда бошқа фаолиятдан тушган маблағлар ҳисобидан ташкил топади. Аъзолик эса ҳармома ва яқна тарзда бўлиб, уруш ва меҳнат фахрийлари, нафақага чиққан ҳарбий хизматчилар жамғарманинг яқна эъзоси, жамғарманинг йўналишларини амалга оширишда ёрдам берувчи муассислар, жамоат ташкилотлари, ҳиссдорлик жамиятлари, турли бирлашмалар жамоа тарзида аъзо бўлишлари мумкин.

Шундай қилиб, ёрдамга муҳтож бўлган кексаларга беманнат ёрдам, илмий-техника ишланмаларини амалга ошириб ҳаётга татбиқ этиш, оммавий тадбирлар, байрам тантаналари, аънавий маросимлар, кўрик-танловлар, кўргазма ва лотереялар ташкил этиш, умуман турли савобли ишлар қилиш бу йилнинг, яъни Инсон манфаатлари йилининг ва келгуси мақсадларимизнинг асосини ташкил этади.

СОҒЛОМ АВЛОД — ЖАМИЯТ НЕГИЗИ

Раҳбар РАҲМОНОВА,
«Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқро хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими директори:

Жамғарма дастурида ҳам айнан мана шу инсонлар манфаати, айниқса, оналик ва болаликни муҳофаза этиш жараёни алоҳида ўрин тутди. Лекин дастур бошқа, амалиёт бошқа. Чунки жуда кўплаб ёш оналар ўзлари ҳали воёга етмай туриб, оила нима эканлигини тушунамасдан фарзанд кўришмоқда. Ёки бўлмаса фарзанди бир ёшга етмай ихкинчи фарзанд кўришмоқда. Аммо оналарнинг саломатлиги-чи, нимжам тугилаётган болалар тақдирини-чи? Мана шу масалада жамғарма мутасаддилари ва таянч бўлимлардаги ходимларимиз оналик ва болаликни муҳофаза этиш, соғлом фарзанд тугилиши учун оналаримиз кўпроқ нималарга эътибор беришлари кераклиги ҳусусида тарғибот ва амалий қўзатиш ишлари олиб боришмоқда.

1996 йилда «Соғлом авлод учун» давлат декларациясини амалга ошириш борасида давлат ва жамоат ташкилотлари фаол иш олиб борди. «Саломатлик» маркази, хотин-қизлар қўмитаси ҳамда «Маҳалла» жамғармаси билан биргаликда «Соғлом она — соғлом бола», «Соғлом никоҳда — соғлом оила», «Соғлом авлод — жамият негизи» семинарлари ўтказилди.

Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси халқ таълими бош бошқармаси билан биргаликда ўтказган «Йил тарбиячиси», мактабга тарбияланувчилар ўртасидаги «Соғломжон — полвонжон» кўриклари яхши аънамага айланди.

«Соғлом авлод учун» дастурини бажаришда Шайхонто-

АДОПАТ — УЛУҒ ТУЙҒУ

Низом ЗОКИРОВ,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси бошлиғи, 3-даражали давлат адлия маслаҳатчиси:

— Жамиятнинг ривожланиши, мулкчиликнинг турли шакллари вужудга келиши натижасида қонунчилигимизда ҳам кўпгина ижобий ўзгаришларнинг гувоҳи бўляёмиз. Яъни фуқароларимизнинг ҳақ-ҳуқуқлари устиворлигини қўллаб қўллаш ҳолда республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари фаолиятига тааллуқли қонунлари инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқро нормаларга кўра мувофиқлаштириш юзасидан аниқ йўналишлар режалар тўзиб иш юритилаётганлиги қувонарли ҳолдир. Албатта, бугунги кунда қонунлар мамлакатимиз тараққиёти янада юксалтиришга, халқимиз турмуш шароитини янада яхшилашга хизмат қилиши даркор. Қолаверса,

уларда жаҳон тажрибалари ўз аксини топтоғи керак. Чунки, Президентимиз И. А. Каримов Олий Мажлисининг VI сессиясида алоҳида таъкидлаб ўтганларидек, «Барча ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари фаолияти инсон ҳуқуқлари, унинг шаъни ва қадр-қиммати ҳимоя қилишга ҳамда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи халқро ташкилотлар билан ҳамкорлигини кенгайтиришга қаратилган бўлмоғи лозим». Дарҳақиқат, аҳоли барча қатламларининг маданий ва сиёсий фаолиятини ошириш юзасидан, айниқса, ёшлар ўртасида маданий меросни, миллий қадриятларни кенг тарғиб қилишда республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги маркази, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» жамғармаси, «Маҳалла», «Нуроний» жамғармалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳамкорлигида ижобий ишлар олиб боришмоқда.

Жумладан, Тошкент шаҳар Адлия бошқармаси, туман судлари, ФХД бўлимлари, нота-риал идоралари томонидан ишларни ташкил этишда амалий ёрдам кўрсатиш, ходимларини тўғри танлаш ва уларни тўғри тарбиялаш ҳамда оқлатилган вазифаларнинг ихроси бўйича

масъулиятини оширишга, уларнинг иш шартини яхшилашга асосий эътибор қаратилмоқда.

Бундан ташқари республикамизда қабул қилинган янги жиноят-процессуал ва жиноят кодекслари, фуқаролик кодекси, меҳнат кодекси ҳамда суд фаолияти янада боғлиқ бошқа қонун ҳужжатларини ўрганиш ишлари ҳам, бошқармаимизнинг диққат марказидир.

Модомики, инсон ҳуқуқларини тўла таъмин этилишига эришиш демократик жамият қўраётган ҳар бир давлатнинг олий мақсадларидан бири экан, бугунги кундаги Ўзбекистон ҳам турли халқро ташкилотларга аъзо бўлиш боробарида инсон ҳуқуқлари бўйича қабул қилинган қўлаб халқро ҳуқуқий меъёрларни амалга ошириш мажбуриятини ўз бўйига олган. Айни пайтларда мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига катта эътибор қаратилмоқда.

1997 йил — Инсон манфаатлари йили бўлиши, бу инсонларварлик даъвати, шахс манфаати, ҳуқуқ ва эркинликлар билан бе-восита боғлиқдир. Шу йил Тошкентда бўлиб ўтган «Конституциявий суд ва инсон ҳуқуқлари» маърузидаги халқро анжуман иштирокчилари, ушбу тадбир Президентимиз давлатини амалга ошириш йўлида қўйилган хайрли қадмлардан бири эканлигини таъкидлашлар.

Ҳақиқатан ҳам, қонун чиқарувчи органда Конституциявий суд, Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, ижроия қўқимиятида эса инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий маркази бу вазифани адо этса фуқаролар ҳуқуқ ва эркинлигини таъмин этишда адолатнинг қарор топишига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқдир. Шу боис тизимимизга кирувчи суд идоралари, нотаerial хизматлар, ФХД бўлимлари ўз фаолиятини буюк соҳибқирон бобомиз Амир Темур амал қилганларидек, «Куч — адолатда» тамойили асосида амалга оширмоқдалар.

хур, Акмал Икромов, Мирзо Улугбек, Сирғали, Миробод ва Ҳамза туманларида қисқа вақт ичида ачагина хайрли ишлар олиб боришди.

Балогат ёшига етган фарзандларимизни тиббий назоратдан ўтказиш ташаббусини қўлаб-қувватлаган Шайхонтохур тумани фуқаролик ҳолатлари далолатномаларини ёзиш (ФХД) бўлими, аёллар билан ишлаш кенгаши ва маориф ташкилотлари билан биргаликда 9-10-синф ўқувчилари республика таъхис маркази ёрдамида қўриқдан ўтказилдилар. Шу туманда болалар тугилиши кўпчилиги инobatга олинб, никоҳдан ўтувчиларга тиббий қўриқдан ўтишлари учун алоҳида поликлиника бириктириб қўйилди. Шундай тиббий қўриқдан ўтказиш маҳалла фаоллари ёрдамида Акмал Икромов туманида бўлиб ўтди. Сирғали туманида эса айни кунларда давом этмоқда.

Ҳамза ва Мирзо Улугбек туманларида таянч бўлимлари маблағларини кўпайтириб ногиронларга, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга, болалар масканларига қийим-ке-чак, дориндор, касалхоналарга ҳўжалик моллари ҳамда тиббий ускуналар билан ёрдам беришмоқда.

Ёшларни жисмоний баркамол, маънавий соғлом ўстиришда Президентимиз айтганларидек, спорт иншоотларининг роли каттадир. Шу сабабдан 1996 йили шаҳар бўлими-миз қошида «Ҳадра» теннис клубини таъсис этдик. Кам таъминланган, иқтидорли ёшларни рағбатлантириш мақса-дида жамғарма қарори билан клубга имтиёзли нархларда машғулот ўтказишга рухсат берилди.

Ўтган давр мобайнида хайрия жамғармаимиз томонидан биргина болалар тиб тибий ёрдам кўрсатиш хизматига 104 минг сўмлик тўртта кардиограф, Кувайт халқро хайрия жамғармаси билан биргаликда шаҳар руқий касалликлари шифохонасининг болалар бўлимига 30 минг сўмлик бир марта ишлатиладиган дориналар, шаҳар қон қўйиш марказига 2 минг дона, шаҳар онкология диспансерига 1000 дона, бо-ларга юкумли касалликлар шифохоналарига 1000 дона бир марта фойдаланадиган тангага дори юборувичи мосламалар топширилди.

Оналик ва болаликни ҳимоя қилиш ҳаммамизнинг бурчи-миздир. Шу боисдан ҳам жамғармаимиз қошида энг янги таъхис ускуналари билан жиҳозланган «Амбуланс» ва унда ишлайдиган тиббий-ижтимоий патронаж бригадаси ҳам тўзи-тилган. Бу бригада ёрдамида кўп болали оилалар, туғиш ёшида бўлган аёллар тиббий қўриқдан ўтказилди ва шифо-корларнинг фойдали маслаҳатлари берилди. Мана шу кў-риқни ўтказиш жараёнида кўп оилаларда ҳомилдор аёл-ларга етарли шароит яратилганини, улар ўзлари учун энг керакли тиббий муолажаларни қандай олишлари зарур экан-ликларини ҳақидаги тушунчага эга эмасликларни аниқланди. Шунинг учун она бўлиш, фарзанд кўриш борасида фақат аёлларимиз эмас, эркакларимиз ҳам жонқур бўлсалар нур устига нур бўлар эди.

Бинобарин келажак авлод ҳаммамизга ворис эканлигини қўқор ағнаб, уларни соғлом, бақувват, ақл-идроқли, маъна-вий жиҳатдан етук, маданиятли, одоб-ахлоқли қилиб камол-га етиштирмоғимиз керак.

Самарқандда соҳибқирон Амир Темури унинг ворислари — темурийзодалар томонидан бунёд этилган кўркам мадрасалар, кўкка бўй чўзган миноралар ва ҳашаматли бинолар ҳамда дунёга донги кетган бог-роғлар қаторида шаҳзода Муҳаммад Султон хотираси учун қурилган ва унинг хоки қўйилган хонақа алоҳида кўркам эга. Жаҳонгирнинг ўзи ҳам Хитойга сафари чоғида, қаратон қишининг аёли кунларидан бирида Утзорр шаҳрида вафот этгач, унинг жасади ҳам таомилга кўра Шахрисабзга — отаси Амир Тарагай ёнига эмас, Самарқандга — суоқли набираси ёнига дафн этилади.

Айтишларича, Амир Темури вафоти олдида ўзини пири Сайид Барака пойга қўйишни васият қилган экан. Кўп ўтмай маънавий устознинг хоки ҳам Эроннинг Андхўй шаҳридан Самарқандга кўчирилиб келтирилиб, соҳибқироннинг бош томонига қўйилди. Кейинчалик жаҳонгир қабри устига қўйилиб, насабномаси битилган оқ мрамр тахта устига набираси Улугбек томонидан эсдалик — тўқ яшил рангли тош (нефрит) ўрнатилди...

Айрим халқлар эътиқодича само ранг тошлар муқаддас ҳисобланган. Улардан бири — тўқ яшил рангли (яшил) Хитой ҳоконларидан бирининг саройида сақланган экан. Одамлар бу тошни бало-қазолардан асровчи, оғир дардлардан халос этадиган ва ҳатто қурғоқчилик йиллари ёмғир ҳам ёғдирадиган наҳот деб сийганилар. Мўғул ҳокони Чингизхон Хитойга бўлган зафарли юришларининг бирида бу муқаддас тошни ўлжа қилиб, ўз юртига олиб кета-

Йиллар қатнадаги сирлар

ЮРТЛАР КЕЗГАН СИЁТОБ

ди. Хон вафотидан кейин у асос солган салтанат бир неча улусларга бўлиниб, ҳар бири унинг васиятига кўра фарзандлари томонидан бошқарилган. Хитойдан олиб келинган муқаддас тош ҳам ҳокон ўғилларидан бири — Чигатой қўлига ўтди. Ўша замон тарихчилари маълумотида, Чигатой ўрдаси Ила дарёси Кетмонтоғ (ҳозирги Кетментўғ бўлса эҳтимол)нинг ўрта оқими, Кўк тоғининг этакларига жойлашган экан. Амир Темури ҳам жеталарга (темурийлар Эттисувда жойлашган мўғулларни «қарқочилар» деб шу ном билан атаганлар) қарши зафарли юришларидан бирида ўша тошнинг бир бўлагини олиб кетган экан. Қолган икки бўлага эса кейинчалик набираси Улугбекка насиб этди...

Тўқ яшил тош дастлаб бир бутун бўлганими ёки олиб юришда осон бўлсин учун учга бўлинганми? Бу ҳам ўшандан бун мунозарарада. Ривоятга кўра тош аслида бир бутун бўлгану гўё ичида хазина яширинган бўлиб, унга эгаллик қилиш дардида учга бўлинган, ичидан ҳеч вақо тополмаган ўғирлар тошни шу ҳолда ташлаб кетишган дейилган. Қандай бўлганида ҳам бу улкан тошни Хитойдан Мўғулстонга, кейин Ила дарёси бўйига, сўнгра эса Самарқандга олиб бориш осон бўлмаган. Шунинг учун ҳам соҳибқирон тошнинг фақат бир бўлагини олиб кетган бўлса эҳтимол. Қолган икки бўлагини Улугбек Мирхонд маълумотида, Ила дарёси бўйидан Иссиқкўлнинг шимолий қирғоғи бўйлаб олиб ўтган. Лекин бошқа бир муаррих Улугбек Иссиқкўл бўйларига да мўғуллар билан бўлган жангдан кейин аравада уч бўлак (?) тош олиб юргани ҳақида маълумот беради. Ўша кезде унинг ўн минг кишидан иборат сипоҳи Сонтош довоининг (ҳозирги Тўб дарёсининг юқори оқими) қўриқлаб турганини, лекин Самарқандда бошланган тартибсизликларга барҳам бериш мақсадида у етти минг аскарни шошилинч равишда пойтахтга юборгани маълум.

Нима бўлганида ҳам бу маълумотлар тошларнинг Улугбек томонидан Иссиқкўл орқали олиб кетилганлиги тўғрисида ишончли далиллар. Балки Улугбекка салтанатнинг шимолий-шарқий сарҳадларини қўриқлаб турган қўшиндан хабар олиш бозори бўлгандир, ақс ҳолда Ила дарёси бўйидан (посиб сувсизлигини эътиборга олмаганда) тошни ҳозирда мавжуд Алмати — Бишкек — Жамбул йўли орқали олиб кетган бўларди. Ўша кезларда бу йўл Иссиқкўлдан ҳозирги Норин дарёси орқали Кўкортов донидида Фарғона vodiysига, сўнгра Сирдарё бўйлаб бориб кейин Самарқандга ўтарди. Иккинчи йўл эса Чўқайин бўйлаб ҳозирги Бишкек — Жамбул — Сайрам — Тошкент орқали пойтахтга етарди. Амир Темури ҳам шу йўллар орқали жеталар юртига етти марта юриш қилиб, ҳатто Эртиси (Иртиш) дарёси бўйларига етиб борганлиги маълум. Хуллас икки (уч?) бўлакдан иборат бўлган муқаддас тош, тоғ йўллари орқали қўлдан тайёрланган, от ва ҳўзилар қўшилиган махсус ғалтакларда (аравасимон қўрилма) Самарқандга олиб келинади. Тоғлардаги йўллар ҳам махсус ахратилган йўл соловчилар томонидан текисланиб, тошлар ҳам ўзгалар қўлига тушиб қолмаслиги учун саркор бошлик қўриқчилар билан таъминланади. Шу сабабдан ҳам тошлар пойтахтга Улугбекдан беш ой кейин етказиб келинган экан.

Неварининг эндиғи няяти ҳам тошни Темури босиб қабри устига эсдалик сифатида ўрнатиш ҳамда унинг насабини, сўнгра тошнинг қаердан олиб келинганлиги ва ким томонидан ўрнатилганлигини битишти эди: шундай қилинган ҳам. Тош бўлаклари моҳирона тарашлиниб, тўртбурчак шаклига келтирилиб, сўнгра бир-бирига кўз илғамайдиган даражада жипслантирилиб, зияратхонадаги рамзий рақиб устига ўрнатилади-да, текисланган тепа қисмига ҳамда ён томонига (қиррасига) битик битилиди. Тепа томониданги ёзув марҳумнинг оёғи томонидан бошланиб тўртбурчак ҳолда ўнгдан чапга, сўнгра юқорига ва ўнгга, кейин эса яна пастга қараб давом этади.

Қабртошдаги битиклар ўтган асрдан бошлаб ўқиб келинганлиги тўғрисида маълумотлар мажхуд. Шахрлар томонидан қирғоғи қўчирилиб, сўнгра қўчирмани савҳатчиларга, баъзан эса мутахассисларга сотиш натижасида ёзувлар ҳатто хорижда ҳам чоп этилган экан.

Битик 1941 йили Амир Темури қабрини очиш пайтида иштирок этган шарқшунос олим А. А. Семёнов томонидан тўлиқ ўқилиб, қўйидагича таржима қилинган: «Бу марқад улўғ ҳўқмдор, олиўҳўммат ҳўқон, оёсийишталик посбон ва ҳўмўяғўй ўғли, у Амир Темури Кўрагонникидир. у Амир Тарагай ўғли, у Амир Барқул (Барқул) ўғли, у Амир Айлангир (Илангир) ўғли, у Амир Ижил (Ийжил) ўғли, у Қорачор нўён ўғли, у Амир Суғўжнин (Суғу-чечан) ўғли, у Эрдамчи барлос ўғли, у Амир Қўчулай (Қўчули) ўғли, у

Туманайхон (Туманакхон) ўғли, у Амир Бойсўнқор (Бойсунқур) ўғли, у Қайдухон ўғли, у Амир Тутумтин (Тутуманин) ўғли, у Амир Буқо ўғли, у Амир Бузанжир (Бузанжар) ўғли... Вафоти 807 йилнинг 14 шавбон кечаси...»

Қабртошнинг ён томонига етти қатор ёзув битилиб, асосан Аллоҳ номига ҳамду санолар, унинг яқин ягоналиги, ундан бошқа Илоҳ йўқлиги ҳамда тошни Овданлик ҳокон Дава Сажан хон (Чигатойхон авлоди) Қарши деб аталган пойтахтга қўчириб олиб келганлиги, Улугбек Кўрагон бўлса жеталар юртига отланганида уни Қаршидан олиб кетганлиги битилди.

Қабртош 300 йилдан ортиқроқ вақт мобайнида оосийишта, ҳеч ким томонидан Амир Темури руҳи беэовта қилинмай сақланди. XVIII аср ўрталарига келиб Эрон шоҳи Нодиршоҳ бирин-кетин Хоразм, Бухоро, сўнгра Самарқандни қўлга киришти, уларни талон-тарож қилди. Ўлжалар камлик қилганидек, у Амир Темури қабртошини ҳам Машҳадга олиб кетишга фармон берди. Лекин қабртошнинг Эронга олиб кетилиши ҳам мунозараталаб. Айрим мутахассислар фикрича, қабртошларга тегмаслик азалий одат эканлигини, Нодиршоҳ ҳам бундай қабҳишга қўл ўрмаган десалар, баъзилар эса ҳақиқатан ҳам Машҳадга олиб боришдан демокдалар. Бу тўғрисида аниқ маълумотни ҳам Нодиршоҳ тарихчиси ёзиб қолдирган экан: «...Амир Темури Кўрагон қабртошини ҳамда Бибиҳоним масжидининг икки табакали дарвозасини тўп канорасига ортиб, Машҳадга олиб кетишни буюрди...» Хуллас, қабртош Эронга олиб келинади. Лекин кўп ўтмай шаҳаншоҳ янги фармон беради: «Қабртош қаердан олиб келинган бўлса ўша жойга олиб борилиб, аввалгидек ўрнатилсин». Эмишкни, унинг тушида соҳибқирон пири Сайид Барака бу қуфрли иши учун жазо олажаклигини башорат қилибди. Эҳтиётсизлик оқибатида ёки узок йўللарда олиб юрилганлик натижасида, қабртошнинг пастки чап томони дарза кетиб, синиб тушади ва кейинчалик йўқолади... Ўз жойига ўрнатилган тошнинг бир чеккаси кемтик бўлиб, ўрни эса ганчланиб қўйилади. Шу ҳолда то асримиз ўрталаригача сақланади...

1917 йилги тўнтаришдан кейинроқ Самарқандда соҳибқирон қабртошининг синган бўлага борлиги ҳақида «миш-миш»лар тарқалган, гўёки шаҳарнинг қайсидир қабристонига ёзуви тўқ яшил тош («сиётоб») бор эмиш. Қадимшунос олим М. Е. Массон маълумотида кўра, Самарқанд осори-атикалар қўмитаси (Самкомстарис) ходимларининг бу борадаги изланишлари натижасида ҳам юқоридagi узук-юлук хабардан ташқари маълумотлари бўлмаган... Кўнларнинг бирида қўмитага бир мўйсифид ўзи билан бир томони устига ёзув битилган тўқ яшил тош бўлагини олиб келиб, бу тош авлоддан авлодга ўтиб келаётган отамерос эканлигини айтди. Топилдиқни олиб пўлат сандиққа солиб қўйдилар.

1943 йили Гўри Амир мақбарасини таъмирлаш ҳамда унга оид илмий текширув ишлари олиб бориш чоғида шу тошни М. Е. Массонга ўрганишга берадилар. Зийрак олим бу тош Амир Темури қабртошининг бир бўлагини эканлигини дарров фаҳмлайди. Тош бўлагининг силликланиб ёзув битилган томонининг юзаси 140 квадрат сантиметр эканлиги ҳамда ёзувлар (насих-сулс) катта қабртошдаги ёзувларнинг айнан давоми эканлигини аниқлайди. Массон маълумотида, тош бўлагига ёзувнинг фақат тўрт қаторигина сақланиб қолган бўлиб, айрим сўзлар ва ҳарфлар баъзи сабабларга кўра, жумладан ўтган давр мобайнида қирраларидан майда бўлакчалар ушатилиб эсдалик ва тумор тарикасида осиб юриш учун олиб кетилиши натижасида сақланмаган, ёки ёзувлар ўқиб бўлмаслик даражасига тушиб қолган экан. Бундан ташқари айрим мутахассислар томонидан бир бутунлигини текшириш учун атайлаб майда бўлакчаларгача синдирилган.

Хуллас Массон тушиб қолган сўзлар ва ҳарфларни ҳам тиклаб ўқиган. Юқорида айтилгандек биткида Аллоҳ номига ҳамду санолардан кейин «Ҳақиқатан ҳам бу тош», кейин эса «қўра (ал-хажар ал-асвод) деган ибор, сўнгра «Кўёш (дарёси) бўлиди (қирғоғида) деб ёзилган экан. Муаллифининг таъкидлашича, Чигатойхоннинг Ила дарёси бўйидаги ёзғи қарроғихони ўша пайтда «Кўёш» деб аташган. Лекин бу ёзғи ўрда Улугбекнинг 1425 йилда жеталар (мўғуллар) билан тўқнашуви чоғида «Кўёш» номи билан эмас, балки «Қарши» деб аталган экан. Мўғуллар «саройни» «Қарши» дер эканлар. Лекин бу баъзи мутахассислар ўйлаган Қашқадарё бўйидаги ҳозирги Қарши (қадимда Насаф) шаҳри эмас. Фақат тош бўлагидagi мўғул ҳокони номи «Овданлик (Уданлик) Дава (Дува) Сажан (Сежан) хон», ҳамда «Овдан» (А. А. Семёнов талқини)а ёки «Меравдан» (М. Е. Массон) каби битиклар мутахассислар ўртасида мунозарали бўлиб қолган. А. А. Семёновнинг тарихий эмас деб эътиборсиз қолдирган айрим иборалари ҳам Массон томонидан тўғри ўқилиб ва таржима қилиниб, сўнгги битиклар эса тошни олиб келган санаси «828 й» (1425 й) деб изоҳланган. Шундай қилиб, соҳибқирон қабртошининг ён томонидидаги (бутун ва синган бўлакдаги) битиклар тўлалигича қўйидаги маънога эга экан: «Бу қоратонин Меравданлик бадфеъл (бузуқ няяти) таът эгаси Дува Сежан хон Кўёш дарёси бўйидаги Қарши деб аталадиган қарроғоғига олиб келди. Улугбек Кўрагон эса жетлага зафарли юришидан сўнг уларни тор-мор қилиб, тошни қўчиртириб (Қаршидан) олиб келди (Самарқандга). У нихоятда моҳирдир. Ўз қилини билан мўғулларни тум-тарақай қочирди. Мабо-до унга Нух (алайҳиссалом) ўз кemasи билан дуч келганида ҳам (ундан) омонлик бўлмасди. Магарки у билан Иброҳим (Халил Аллоҳ) бўлганида ҳам ўз аж-доди билан ёниб кетарди. 828 й».

Шундай қилиб, дастлаб Хитойдан Мўғулстонга, ундан эса Ила дарёси бўйига, сўнгра Самарқандга, кейин Машҳадга ва яна Самарқандга олиб келинган, кейинчалик йўқолган бўлага ўз ўрнига қўйилиб, асл ҳолига келтирилган сиётоб-қабртош, қарийб олти асрдан бун соҳибқирон Амир Темури насабини улуғлаб, унинг оосийишта оромига посбон бўлиб келмоқда ва асрлар эса унинг авлодларига умрбўқий мерос бўлиб қолди.

Қаримжон ТОЙХОНОВ,
биология фанлари доктори.

«Тошкентдан гапиримиз!» — 70 йил муқаддам илк бор ўзбек радиосидан янграган ушбу мавжлар нафасини муҳтарам онахонларимиз, нуруний отахонларимиз яхши эслашади.

Дастлабки радиосиштиришлар 1926 йилда тахриба сифатида ўтказилди. 1927 йилнинг 11 февралда эса оммавий радиостанция ишга туширилди. Бу вақтда уч ерда радиожарнай ўрнатилган бўлиб, улардан биттаси меҳнат саройида, иккинчиси Ўрдада, учинчиси эса ҳозирги Амир Темури хиббониди эди. Шу кўни халқ бу ажиб мўъжизадан ҳам ҳайратда, ҳам чексиз қувончада илк эшиттиришларни тинглади.

«Тошкентдан берилаётган радиосиштиришларни аҳоли катта қизиқиш ва эътибор билан қўтиб олмоқда. Деҳқонлар ўз оила аъзолари билан қарнайлар ўрнатилган клубларга келишмоқда», дейилди ўша пайтдаги газета хабариди.

Биринчи радиосиштиришлар дастури жамоат ташкилотлари раҳбарларининг табриклари, турли радиоконцертлардан, кўндалик хабарлардан иборат бўлди. Мулла Тўйчи Тошмухамедов, Юнус Ражабий, Имомжон Икромов каби мумтоз ижрочиларнинг овозлари радио орқали ўз мухлислари сонини

Инсонга бир назар ташлаб, кўз кўзга тушган ҳамоно, кўнгилда илк таассурот уйғонади. Яхши-ёмон ёхуд ёқди-ёқмади. Кейин-кейин кўнгилда унинг табиғатида чизилар пайдо бўлади: очикқўл-очикқўнгил, писмиқ-ичимдагини топ ва ҳокazo. Ана шуларга қараб унга муносабат билдирилади. Расмий муомала, инсоний салом-алик, иноқ-иттифоқлик, ўзаро борди-келди.

Бу одамни кўпдан қозатаман. Табиат унга ҳамма хислатларни ата этган. Истарали, сўзга чечан, дидли-фаросатли. Шунинг учунми, қайси бир китобни ўқисам жобий хислатларга бои қарамон ўша кишига ўхшаб қўринаверди.

Баъзи одамлар бор, ҳўш-хандон бўлади, аjoyиб ўлфат. Лекин уйда, танимайси. Бу хилдагиларни халқимиз бир мақол ила таърифлаб қўйибдилар: кўча хандон, ўй зиндон.

Бу киши эса ҳамма жойда бир хил очикқўш, ҳўшмуомала.

ТУРМУШ
ЧОРРАҲАЛАРИДА

АҚЛИГА ҚАРАБ КУЗАТИШАДИ...

Бирон қизик латифани қўриб қолса дарҳол ёзиб олади ёки асраб қўяди. Уни аёлига, дўстларига ўқиб беради. Қулугча, табассули шерик қилади.

Уйлайман, битта одамга бўча хислат қўпик қўлмасмикан?! Яна кузатаман. Йўл-йўлакай қўлларгадир қўмаклашиб кетади. Қарияларга ёрдам беради. Болали аёлларга қўмаклашади. Бу одамга учрайверганини айтинг, ёрдамга муҳтожларни.

Хулоса чиқараман: бу одам бошқача. Ҳеч кимга ўхшамайди.

Бир кўни шу мавзуда сўз очдим. Қўлиб қўйдилар. Бироз ўйга толиб секин сўзлай бошладилар:

— Қўп йиллар фарзанд кўрмадик. Ота-онам, қайнама-қайнатам ажралишни масала қилибди. Роза бўлмадик. Бир-биримизни тушунардиқ, асраб-авайлардиқ. Бир ойна бошқа-бошқа яшаб қўрдик. Қўни-қолмадик. Уми уларнинг уйига борсам, ўша кўни келин ойнагиз бизникога кетган экан. Аҳволимизни иккала тарафдагилар ҳам тушуниди.

Болали аёлларни кўрсам уларга қўмаклашардим, ёрдам берадим. Кескалардан, қийналганлардан ёрдамимни аямасдим.

Ҳудўдимдан раҳмат кутган одам энг аввало бандаларидан марҳаматини аямаслиги керак. Узини макташ учун айтиятти дома-ни. Бу гапларни беҳуда гапирмадим. Транспортеда юриб бирон ўринга ўтирсам, уни қайсида муҳтож учун банд қилиб туриш учун ўтирад эдим. Бир кўни Шимолий вокзалга кетаётти бошқа жойдан келган бир

Ўзбекистон радиоси — 70 ёшда

СУРАТЛАРДА МУҲРЛАНГАН ПАҲЗАЛАР

янада кенгайтирди десак, муболага бўлмайди.

Ёш Ўзбекистон радиостанцияси қуввати жиҳатидан собик Иттифокда

Ўзбекистон радиоси республика миқёсидagi эшиттиришлардан ташқари тез орада чет эл мамлакатлари учун ҳам мунтазам эшит-

тиришлар олиб бора бошлади.

Хуллас, ҳозирги ҳаётимизни радиосиз, телевидениесиз тасаввур қила олмаймиз.

Ҳаётда шундай кишилар борки, улар бугун эришган ютуғидан қолниқиб қолмайди, янада аниқроқ мақсадларга интилиб яшайди. Шундай инсонларни Ўзбекистон радиосидан ҳам қўллаб топиш мумкин.

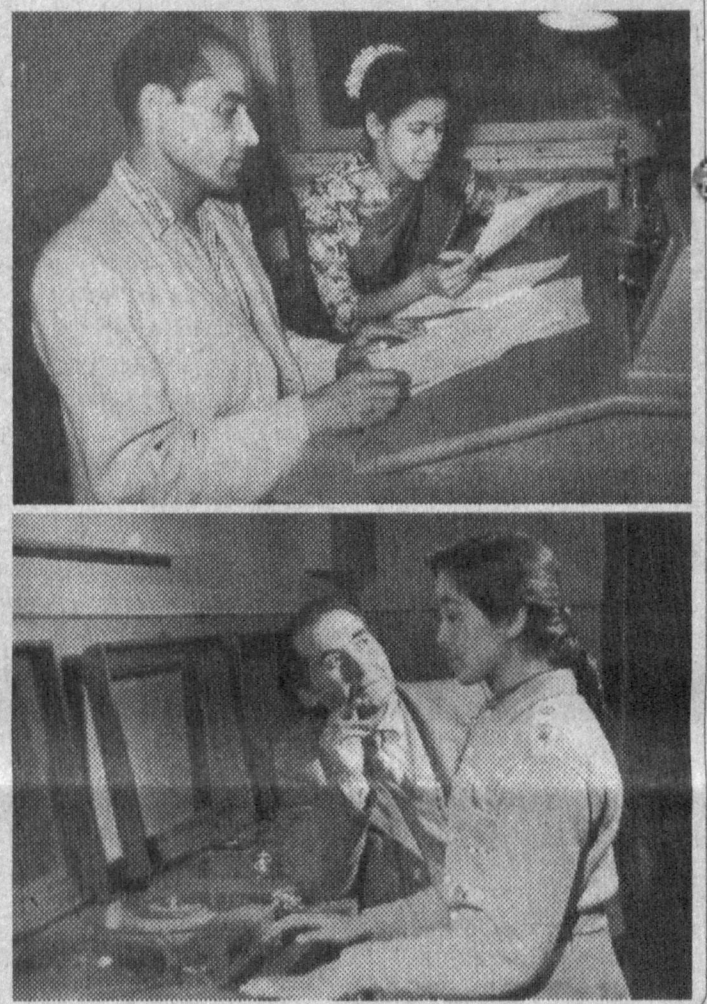
Клара Халилова, Туйғуной Юнусқўжаева, Матлуба Эрматова, Салима Норматова ва улар каби бир қатор суҳандонларимиз фикримиз далилидир. Ўзбекистон радиосининг жонқуярлари ҳақида сўз юритар эканмиз, тингловчиларга қадрдон бўлиб қолган марҳум суҳандонлар, режиссёрлар, овоз операторлари босиб ўтган йўл ҳазир радио оstonасига энди қадам қўйган ёш журналистлар, суҳандонларга катта мактаб ўрнини ўтаётганлигини ҳам таъкидлаб ўтиш жоиздир.

Ўзбекистон Республикаси кино, расм ва овозли ҳўжатлар Марказий давлат архивида нодир ҳўжатлар сақланмоқда. Улар орасида Ўзбекистон радиосининг бир қатор хизматчилари акс этган суратлар ҳам бор. Шу билан бирга улар тайёрлаган эшиттиришлар, радиоспектакллар, концерт дастурларидан намуналар архив фондининг салмоқли қисмини ташкил этади.

70 йил... Инсон умричалик келадиган бу давр тарих учун бир лаҳза. Бу давр ичида Ўзбекистон ра-

диосига қанчадан-қанча буюк инсонлар келиб кетишди...

Шу муносабат билан, Ўзбекистон Республикаси кино, расм ва овозли ҳўжатлар Марказий давлат архиви ходимлари Ўзбекистон радиосининг 70 йиллик тўйига таб-

Кўргазмалар

ЁШЛАР ИЖОДИ НАМУНАЛАРИ

Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг «Ҳамар» халқаро алоқалар марказида республикамиздаги кўп сонли ёш рассомларнинг ижод намуналаридан ташкил топган «Ўзбекистон ёшлари» бадий кўргазмаси очилди.

Кўргазмага қўйилган 250 га яқин расомлик санъатининг турли жанр, йўналишлари ва поғоналаридан иборат бу тасвири санъат асарлари намуналари муаллифлари турли миллат вакилларида иборат 60 дан ортиқ 35 ёшгача бўлган ижодкорлардир.

Эътиборга молик томони шундаки, уларнинг деярли ярмини аёл муассавирлар ташкил этади. Кўргазма қатнашчиларининг айримлари ҳозирги вақтда талаба бўлса, айримлари кечагина олий ўқув юрларини битирган ёшлардир. Тош, ёғоч, керамикадан тайёрланган ҳайкалчапар, буюмлар ҳам кўргазмалар залидан муносиб ўрин олган. Булар орасида қулочлик санъатининг ноанъанавий йўналишида яратилган асарлар ҳам бор. Ипак ва бошқа матоларга ишланган тасвирий санъат асарлари, тарихий мавзудаги миниатюралар ҳам киши диққатини ўзига тортади. Беҳзод Махмудовнинг «Шарк нафаси», «Тоғ манзараси», «Тоғ ҳарорати».

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

Маданият масканларида

НАВРУЗГА ҚЎШИҚЛАР ГУЛДАСТАСИ

Яккасарой туманидаги маданият уйлариининг бадий ҳаваскор хонада, созанда, ҳамда раққосларининг дастурлари барчага манзур бўлмоқда.

Абдулла Авлоний номидаги маданият уйи раҳбари, созанда ва хонада Шамсиддин Қодиров ҳамда йўриқчи Саломат Раҳимовлар тумандаги «Ракат», Авлоний, «Яккасарой 1 ва 2», Юнус Ражабий, «Тўқимачи», «Пойабзалчи», Уриқзор ва бошқа қатор маҳаллаларда бўлишиб, турли кечалар ва тадбирлар ўтказмоқдалар. Сўқбатлар, учрашуларда Қумуш образини яратган Ўзбекистон халқ артисти Гулчехра Жамилова, Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институти доценти Содикжон Носиров сингари санъаткорлар, илм аҳулари иштирок этмоқдалар. Яқинда Юнус Ражабий номи маҳаллада, мусиқа санъатининг дарғаси, академик Юнус Ражабийнинг 100 йиллиги

нишонланди. Юнус Ражабий номидаги мақомчилар ансамблининг хонадонлари Гулбаҳор Эрқулова, Матлуба Дадабоева ҳамда Махмуджон Тожиевлар ўзларининг дилрабо қўшиқлари билан барчани ҳўш-нуд этишди. Кечада ҳазир бўлган Юнус Ражабийнинг фарзандлари Аҳмаджон Юнусов, Ҳасан Ражабий, Обид Юнусов ҳамда Тохир Ражабийлар оталари ҳўжуд хотираларни йиғилганларга сўзлаб бердилар.

Шунингдек тумандаги 144 ва 73-мактаблар, маҳаллаларда ўтказиладиган тадбирларда Асад Ҳўжаев, Анвар Зиёматов, Даврон Мадалиев, Тохир Эргашев, Ҳамза Эргашев сингари ҳаваскор хонадалар, раққослар иштирок этишади.

Маданият уйида яқинлашиб келаётган аънанавий Навруз байрами дастури тўзилди. Бу шодийнага тайёргарлик бошлаб юборилди.

Абдулла ТОЛИПОВ,
меҳнат фахрийси.

